

Dijsselbloem onthoudt beleggers waarheid over SNS

Minister verweert zich met argument dat onteigende aandeelhouders geen recht hebben op onderzoek naar wanbeleid

De Nederlandse staat heeft als (middellijk) aandeelhouder van SNS cassatie ingesteld tegen het oordeel van de Ondernemingskamer dat onteigende aandeelhouders SNS ontvankelijk zijn in hun verzoek tot enquête. Het verzet van de minister van Financiën is opmerkelijk. Waarom hebben aandeelhouders en overige stakeholders, waaronder de belastingbetalers die recent opdraaiden voor de redding van SNS, geen recht op de waarheid over de teloorgang van de bankverzekeraar? Wil de minister zelf niet weten of sprake was van wanbeleid? Premier Rutte was daar eerder stellig over en noemde mismanagement de aanleiding tot de nationalisatie.

Op 1 februari 2013 besloot de minister op basis van de Interventiewet tot onteigening van aandeel- en obligatiehouders SNS. De reden daartoe was de dreigende ondergang van de bankverzekeraar en de schade die deze systeemrelevante instelling het financiële systeem en de reële economie zou kunnen berokkenen. De Raad van State bevestigde daarop de juistheid van het genomen besluit en de vergoeding van onteigende effecten is thans onderwerp van een aparte schadeloosstellingsprocedure bij de Ondernemingskamer van het Hof Amsterdam.

Maar dat is slechts een deel van het verhaal. De schadeloosstellingsprocedure ziet op vergoeding van onteigende effecten per datum onteigening en zegt niets over de oorzaak van het verlies van de beurswaarde van het SNS-concern over de voorafgaande periode. Beleggersvereniging VEB is in gesprek geweest met SNS, de staat en het Openbaar Ministerie over het noodzakelijke waarheidsvindingsproces. Toen zelfs de Advocaat-Generaal twijfelde of hij in het openbaar belang van zijn enquêtebevoegdheid gebruik zou moeten maken, diende VEB in november 2014 een enquêteverzoek in. Het verzoek betreft de periode vanaf de beursgang van SNS in 2006 tot aan de nationalisatie.

Een mogelijk onderzoek zint de minister niet. Hij verweert zich met een restrictieve uitleg van het enquêterecht: onteigende en derhalve voormalige aandeelhouders ontberen het recht op een onderzoek naar mogelijk wanbeleid. De minister meent verder dat de Interventiewet beoogt het waarheidsvindingsrecht bij een onteigening aan aandeelhouders te ontnemen. De Ondernemingskamer stelde eerder dat 'het enquêterecht mede strekt ter bescherming van aandeelhouders tegen onjuist beleid dat hun (rechts)positie zodanig ondermijnt, dat een door hen ongewenst verlies van hun hoedanigheid van aandeelhouder het gevolg is'. Dat is nu juist wat aandeelhouders bij SNS is overkomen.

De commissie-Hoekstra presenteerde in februari 2014 haar resultaten van het in opdracht van de minister uitgevoerde onderzoek naar de onteigening van de bankverzekeraar. Dat onderzoek ziet echter niet op de glijvlucht waarin SNS is geraakt nadat het, enkele maanden na de beursgang in 2006, Bouwfonds Property Finance aankocht. Deze vastgoedportefeuille bracht SNS diep in de problemen door de ongecontroleerde kredietverstrekking. Tot op heden werden daar miljarden euro's op afgeschreven.

Mocht de minister bezorgd zijn dat bij bewezen wanbeleid de onderneming haar portemonnee zal moeten trekken voor vorderingen van aandeelhouders: zover is het nog lang niet. Bestuurders en commissarissen zijn tegen ongelukken verzekerd en mogelijk is er een aansprakelijke accountant.

Voor het overige geldt dat terechte vorderingen op een nette wijze moeten worden afgewikkeld.

Er is nog een andere reden om tot waarheidsvinding over te gaan. Onteigende aandeelhouders is nimmer meer verantwoording afgelegd over het boekjaar 2012. Na de onteigening begin 2013 is hen niet meer verzocht de jaarrekening goed te keuren en bestuurders en commissarissen decharge te verlenen. Een onafhankelijk onderzoek zou ook in die lacune iets kunnen betekenen.

Mr dr Paul W.J. Coenen is hoofd juridische zaken en advocaat Beleggersvereniging VEB.